

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Sosiaali- ja terveysyksikkö

Tampereen kaupunki
PL 487
33101 Tampere

ASIA**LASTENSUOJELUN MÄÄRÄAIKOJEN TOTEUTUMISEN
VALVONTA**

Asian vireille tulo

Lastensuojelulain 27 a §:n mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tulee pyytää kunnilta tai kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa lastensuojelulaissa säädettyjen määräaikojen toteutumisen seurannan ja valvonnan kannalta välttämättömät tiedot. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa tiedot edelleen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

Sosiaalihuoltolain 3 §:n 3 momentin mukaisten periaatteellisesti tärkeiden ja laajakantoisten asioiden ohjaus ja valvonta kuuluu Valviralle. Valvira siirtää muut mahdollisia toimenpiteitä edellyttävät asiat arvioitavaksi aluehallintovirastolle Valviran ja aluehallintovirastojen välisen toimivallanjaon mukaisesti.

Valvira on siirtänyt lastensuojelulain mukaisten määräaikojen ajalta 1.10.2021–31.3.2022 tiedonkeruun tulosten perusteella Tampereen kaupungin lastensuojelun määräaikojen ylityksen valvonta-asiana Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle mahdollisia toimenpiteitä varten.

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Postiosoite: PL 5, 13035 AVI | Käyntiosoite: Wolffintie 35, Vaasa

puh. 0295 016 000
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi

Jyväskylän toimipaikka
Hannikaisenkatu 47

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38

Tampereen kaupungin antamien vastausten perusteella on ilmennyt, että lastensuojelulain 26 §:ssä säädetyissä määräajoissa on ollut viivytyksiä Tampereella ja Orivedellä.

Vastausten perusteella ajalla 1.10.2021 – 31.3.2022 lastensuojelutarpeen selvityksistä valmistui Tampereella yli kolmessa mutta alle neljässä kuukaudessa 16 kpl, mikä on 1,1 % kaikista em. ajanjakson selvityksistä. Yli neljässä kuukaudessa valmistui 63 selvitystä, mikä on 4,4 % kaikista em. ajanjakson selvityksistä. Lastensuojelutarpeen selvityksistä 9 kpl (0,6 %) on ollut kesken ylittäen kolmen kuukauden määräajan.

Vastausten perusteella ajalla 1.10.2021 – 31.3.2022 lastensuojelutarpeen selvityksistä Orivedellä yli neljässä kuukaudessa valmistui yksi selvitys, mikä on 2,2 % kaikista em. ajanjakson selvityksistä. Lastensuojelutarpeen selvityksistä 2 kpl (4,4 %) on ollut kesken ylittäen kolmen kuukauden määräajan.

Asiassa saatu selvitys

Aluehallintovirasto on pyytänyt lastensuojelun määräaikojen valvonta-asiansa Tampereen kaupungilta selvitystä 19.7.2022. Tampereen kaupungin selvitys on saapunut aluehallintovirastoon 29.9.2022.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Ratkaisu

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto antaa Tampereen kaupungille huomautuksen siitä, että lastensuojelulain mukaisia määräaikoja tulee noudattaa. Valvonta-asian käsittely aluehallintovirastossa päätetään.

Perustelut

Lastensuojelulain 26 §:n mukaan lastensuojeluasia tulee vireille hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on saanut muutoin tietää

mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Lastensuojelulain 26 §:n mukaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. Arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä. Arviointi tehdään kyseessä olevan tapauksen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Arvioinnin tekemiseksi sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä lapselle läheisiin henkilöihin sekä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin siten kuin sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään. Palvelutarpeen arvioinnin tekemisessä on noudatettava, mitä sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään. Arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytyksiä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Tampereen kaupungin selvityksessä todetaan, että ylitykset lastensuojelutarpeen selvitysten määrääjoissa johtuvat pitkälti lisääntyneistä lastensuojelun vireillepanojen määristä, jotka ovat kasvaneet 4,9 % kaudella 1.10.2021-31.3.2022 verrattuna samaan ajanjaksoon vuotta aikaisemmin. Palvelutarpeen arvioiden määrä on noussut 14 % vastaavalla aikavälillä verrattuna samaan ajanjaksoon vuotta aikaisemmin. Erityinen piikki palvelutarpeen arvioinneissa oli helmikuussa 2022, jolloin palvelutarpeen arviointeja oli meneillään kuukauden aikana 30% enemmän kuin tammikuussa 2022.

Tampereen kaupungin selvityksessä todetaan, että vuosien 2021 ja 2022 aikana on ollut vaikeita sosiaalityöntekijöiden rekrytointihaasteita, jotka ovat koskettaneet perhepalveluissa sekä tiimejä, joissa käsitellään

palvelutarpeen arviointeja, että tiimiä, jossa ovat palvelussa olevat asiakkaat. Selvityksen mukaan vakansseja on ollut tyhjinä, ja kun on saatu uusia sijaisia, on perehdytys ja työn opettelu vieneet aikaa selvitystyöstä. Lastensuojelutarpeen selvitysten määrääjat ovat venyneet myös asiakkaista johtuneiden peruutusten vuoksi, jonka johdosta uusia aikoja ja yhteenvetojen kirjaamista on jouduttu venyttämään määräaikojen yli.

Tampereen kaupungin selvityksessä todetaan, että vuoden 2022 aikana on edelleen panostettu sosiaalityöntekijöiden rekrytointiin ja rekrytointia on myös pyritty edistämään käyttämällä ulkopuolisen rekrytointifirman palveluita. Selvityksessä todetaan, että käytössä on ollut uusille sosiaalityöntekijöille rekrytointilisä, ja kaikille muille sosiaalityöntekijöille sitoutumispalkkio kahden vuoden ajalta. Lisäksi muille sosiaalityöntekijöille on maksettu resurssivajelisä ajalta 1.3.-31.12.2022.

Tampereen kaupungin selvityksen mukaan asiakas- ja toimintaprosesseja on tiimien sisällä kehitetty liittyen asiakkaan palvelutarpeen aloitusaikaan sekä selvityksen sisältöön. Lapsiperheiden sosiaalityön asiakkuustiimissä oli keväällä ylimääräisiä sosiaaliohjaajia, myös palvelutarpeen arviointitiimissä oli yksi ylimääräinen sosiaaliohjaaja. Tampereen kaupungin selvityksen mukaan lapsiperheiden sosiaalityön rekrytointikampanja elo-syyskuussa 2022 on tuottanut tulosta ja palvelutarpeen arviointitiimeihin on saatu kaikki sosiaalityöntekijöiden vakanssit täyteen. Tiimissä, jossa palvelee sosiaalihuoltolain mukaisessa asiakkuudessa olevia asiakkaita, on enää yksi vakanssi tyhjänä, kun keväällä niitä oli viisi.

Tampereen kaupungin selvityksessä todetaan, että lastensuojelulaissa säädetyissä määrärajoissa ei ole täysin pysytty, mutta suunnan todetaan olevan hyvän nyt kun sosiaalityöntekijöiden vakanssit on saatu täyteen palvelutarpeen arviointitiimeissä. Selvityksessä todetaan, että ainakin uudet lastensuojeluilmoitukset saadaan käsiteltyä pääsääntöisesti määräraajassa syksyn 2022 aikana. Selvityksessä todetaan rekrytointiongelmien koskettavan edelleen palvelutiimiä, mikä saattaa olla haaste

määräajoissa pysymiselle niiden asiakkaiden osalta, jotka ovat jo palvelussa. Selvityksessä todetaan, että syksyn aikana on tavoitteena päästä määräaikoihin ja saada asiakkaan tarpeen mukaiset asiakassiirrot onnistumaan.

Tampereen kaupungin selvityksen mukaan avohuollon lastensuojeluun on perustettu vuoden 2022 alussa neljä uutta sosiaalityöntekijän virkaa ja vakanssien määrän osalta tämän hetken laskennallinen asiakasmäärä on lakisääteisen mitoituksen puitteissa. Selvityksessä todetaan rekrytoinnin helpottamiseksi tehdyn päätös rekrytointilisästä sekä päätös työssä oleville sosiaalityöntekijöille maksettavasta arvioon perustumattomasta määräaikaisesta lisästä. Edelleen selvityksessä todetaan kaikilla sosiaaliasemilla olleen huhtikuusta 2021 alkaen ylimääräisenä resurssina käytössään ohjaajan vakanssi avustamaan sosiaalityössä. Keväällä 2022 kullekin alueelle on tullut toinen avustavan ohjaajan määräaikainen vakanssi. Selvityksessä todetaan, että lisäksi vuonna 2022 on perustettu kolme sosiaaliohjaajan virkaa, joiden tehtävä on vastata lapsiperheiden sosiaaliasemien asiakasperheiden aikuissosiaalityöstä. Selvityksessä todetaan, että lisäksi täysi-ikäiset jälkihuollossa olevat asiakkaat tulevat tämän hetken tiedon mukaan siirtymään tulevilla hyvinvointialueella työikäisten palveluihin, mikä myös osaltaan vähentää asiakkaiden määrää lapsiperheiden sosiaaliasemilla.

Aluehallintovirasto toteaa, että lastensuojelulain 11 §:n mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että ehkäisevä lastensuojelu sekä lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu järjestetään sisällöltään ja laadultaan sellaiseksi kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Sosiaalihuoltolain 49 a §:n mukaan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan käytettävissä tulee olla riittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sekä muuta asiakastyöhön osallistuvaa henkilöstöä. Jokaisen kunnan käytettävissä tulee olla asiakastyöhön osallistuvan virkasuhteisen sosiaalityöntekijän palveluja. Sosiaalihuoltolain 33 §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuollon suunnittelusta ja toteuttamisesta on pidettävä huolta sen mukaan kuin sosiaalihuoltolaissa tai muutoin säädetään.

Sosiaalipalvelujen tulee olla sisällöltään ja laadultaan sellaisia kuin lainsäädäntö edellyttää. Lisäksi sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 4 §:n mukaan sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua.

Lastensuojelulain mukaisten määräaikojen tiedonkeruun tulosten perusteella lastensuojelulain 26 §:ssä säädetyissä määräajoissa on ollut Tampereen kaupungissa viivästyksiä ajalla 1.10.2021–31.3.2022. Aluehallintovirasto korostaa, että lastensuojelulaissa säädetyt määräajat ovat ehdottomia ja lastensuojelutarpeen selvitysten viivytyksetön valmistuminen on lasten ja perheiden oikeusturvan kannalta tärkeää. Määräajoilla pyritään turvaamaan lasten ja perheiden oikeuksien varhainen ja yhdenvertainen toteutuminen sekä lapsen kehityksellisiin tarpeisiin vastaaminen oikea-aikaisella ja riittävällä tuella.

Laissa säädetyt määräaikoja ei voi ylittää työntekijöiden vaihtumisesta tai työntekijöiden puuttumisesta johtuvista syistä. Viranomaisten on huolehdittava siitä, ettei liian pieni henkilöstömäärä tai muut viranomaisesta johtuvat syyt estä laissa säädetyt määräajan noudattamista.

Aluehallintovirasto korostaa Tampereen kaupungin velvollisuutta seurata jatkuvasti viranhaltijaresurssin riittävyttä sekä palvelujen lainmukaisuutta ja ohjaa Tampereen kaupunkia jatkuvasti omavalvonnan keinoin varmistamaan, että palvelut ovat riittäviä ja lainmukaisia. Aluehallintovirasto toteaa, että henkilöstömäärää arvioitaessa tulee huomioida ennakoimattomat poissaolot, joita esiintyy kaikissa työyhteisöissä, ja joiden aikana asiakkaalle tarjottava riittävä ja laadukas palvelu tulee varmistaa kuten muinakin aikoina. Henkilöstömitoitus ei saa olla niin haavoittuva, että poissaolot aiheuttavat riskiä palvelun asianmukaiselle ja laadukkaalle tarjoamiselle. Etenkin lastensuojelun kohdalla henkilöstön vaihtuvuudella on suuri vaikutus palvelujen laadulle ja saatavuudelle. Kunnan on mahdollista vaikuttaa vaihtuvuuteen panostamalla esimerkiksi työsuhde-, työympäristö- ja työhyvinvointitekijöihin koskien esimerkiksi palkkausta ja työoloja. Määräajan ylittymiseen ei oikeuta myöskään se,

että selvityksen viipyminen on johtunut lastensuojelutoimesta riippumattomista syistä. Aluehallintovirasto toteaa, että kunnan tulee huolehtia lastensuojeluprosessien toimivuudesta kaikissa tilanteissa sekä varmistaa työntekijöiden perehdyttäminen lastensuojelun tehtäviin ja osaaminen tietohallintajärjestelmien käyttöön sekä kirjaamiseen liittyen. Aluehallintovirasto toteaa, että laadukkaan, suunnitelmallisen ja tuloksellisen asiakastyön edellytyksenä on asiakassuunnitelmien ja muiden tarpeellisten sekä riittävien asiakastietokirjausten tekeminen oikea-aikaisesti. Lasta koskevien asiakasasiakirjojen huolellinen laatiminen on ratkaisevan tärkeää hyvän hallinnon periaatteiden ja sosiaalihuollon asiakkaan oikeusturvan toteutumisen kannalta.

Aluehallintovirasto toteaa, että Tampereen kaupungin lastensuojelussa ei ole kaikilta osin noudatettu lastensuojelulain mukaisia ehdottomia ja lakisääteisiä määräaikoja. Tampereen kaupungin antaman selvityksen mukaan lastensuojelun määräaikojen noudattamisessa on ollut edelleen puutteita ja tämän perusteella aluehallintovirasto antaa Tampereen kaupungille huomautuksen siitä, että lastensuojelulain mukaisia määräaikoja tulee noudattaa. Aluehallintovirasto painottaa sosiaalihuollon järjestämisvastuussa olevan velvollisuutta varmistaa, että sen vastuulla olevissa palveluissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Sovellettavat säädökset

Sosiaalihuoltolaki (710/1982) 3 §, 57 §
Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 33 § 1 mom., 36 §, 41 §,
49 a §
Lastensuojelulaki (417/2007) 11 §, 26 §
Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista
(812/2000) 4 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

Tähän päätökseen ei sosiaalihuoltolain (710/1982) 57 §:n 3 momentin perusteella voi hakea muutosta.

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Saija Kujansuu, puh. 0295 018 555.

Ylitarkastaja

Päivi Ahvenus

Ylitarkastaja

Saija Kujansuu

*Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilme-
nevin tavoin.*

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätöksensaaja

Tampereen kaupunki

Suoritemaksu

Maksuton päätös

Tiedoksi

Valvira

Tämä asiakirja LSSAVI/12653/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/12653/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ahvenus Päivi 13.12.2022 12:33

Esittelijä Kujansuu Saija 13.12.2022 10:12